

Final i SPF Seniorernas HJÄRNKOLL 2023

Grundomgång

- 1 Vad gjorde Luis Rubiales med Jennifer Hermoso i augusti i år, vilket skapade en stor debatt?

Svar: Han pussade henne på munnen
(Luis Rubiales var ordförande för spanska fotbollförbundet och i samband med de spanska damernas VM-guld i fotboll tog han under firandet tag i Hermosos ansikte och pussade henne på munnen. Efter flera veckors het utbredd debatt, bojkotter och fördömande avgick Rubiales slutligen som ordförande för fotbollförbundet.)

- 2 I vilket land är Baku huvudstad?

Svar: Azerbajdzjan

- 3 Hur många personer syns på Edvard Munchs berömda målning "Skriet"?

Svar: Tre
(En person i förgrunden – det ikoniska skräckslagna ansiktet – samt två personer i bakgrunden.)

- 4 Vad behöver du förutom apelsinjuice (och ev. Curaçao Orange eller apelsinlinkör) om du vill göra drinken mimosa?

Svar: Mousserande vin (Bara "vin" ger inte rätt.)

- 5 Vad betyder ordet luguber?

Svar: Sorglig eller dyster

6 Vilken Bond-skådis har gjort exakt fyra filmer som James Bond?

Svar: Pierce Brosnan (Goldeneye 1995, Tomorrow Never Dies 1997, Världen räcker inte till 1999, Die Another Day 2002)

7 Vilken terrororganisation kidnappade och dödade sedermera Italiens tidigare premiärminister Aldo Moro 1978?

Svar: Röda brigaderna (Brigate rosse)

8 Vilken slags tekniska apparater är företaget Epson allra mest känt för?

Svar: Skrivare (De gör även bland annat projektorer och annat snarlikt, men de är framförallt kända för sina skrivare.)

9 Vilken amerikansk president har varit både president och vicepresident, trots att han aldrig blev vald till något av det?

Svar: Gerald Ford (Han blev vicepresident 1973 efter att Spiro Agnew avgick på grund av mutbrott och året efter blev han president när Richard Nixon avgick på grund av Watergate-affären.)

10 Vilken stad grundades på sin nuvarande plats 1143, är starkt förknippad med Hansan och är numera den näst största staden i Schleswig-Holstein?

Svar: Lübeck

11 Vad betyder det latinska ordet felix?

Svar: Lycklig

12 Vilken kvinnlig författare använde sig av pseudonymen Currer Bell?

Svar: Charlotte Brontë (Hennes systrar Anne och Emily Brontë kallade sig Acton och Ellis Bell – alla med samma initialer som sina riktiga namn.)

13 Vilket program för att ringa via datorn skapades 2003 av Niklas Zennström?

Svar: Skype

14 Kroppens snabbaste muskel heter *Orbicularis oculi*. Vad gör den?

Svar: Det är den muskel som hjälper oss att blinka eller stänga ögat. Det är en ringmuskel som drar ihop sig på en tiondels sekund.

15 Hur många tungor, eller spetsar, finns det sammanlagt på spelplanen på ett backgammonbräde?

Svar: 24 (6 på varje kvadrant, 12 på varje sida)

16 Vilka av Sydamerikas länder gränsar inte till Brasilien?

Svar: Chile och Ecuador

Utslagning

- 1 Hur många skott får en skidskytt som mest skjuta under en traditionell stafettsträcka i VM eller OS?

Svar: 16

(Man skjuter vid två tillfällen, liggande och stående, och ska vid varje tillfälle försöka träffa fem måltavlor. Misslyckas man träffa alla har man även tre extraskott vid varje skyttetillfälle, alltså skjuter man maximalt 8 skott per skyttetillfälle och då 16 skott sammanlagt på sträckan. Har man fortfarande inte träffat alla måltavlorna efter de åtta skotten får man åka en straffrunda för varje måltavla man har missat.)

- 2 Från vilket land kommer arkitekten Santiago Calatrava?

Svar: Spanien (Han är arkitekten bakom bland annat Turning Torso i Malmö och Olympiastadion i Athen.)

- 3 Francesco Schettino var kapten på Costa Concordia, som gick på grund utanför Toscana 2012. Vad fick han för öknamn i media?

Svar: Kapten Ynkrygg (Captain Coward på engelska. Han bedömdes ha orsakat olyckan och övergav dessutom fartyget innan passagerarna hade evakuerats.)

- 4 Om ett ord är pejorativt, vad betyder det då?

Svar: Det är nedsättande eller kränkande (ofta i form av en förolämpning)

- 5 I sagan "Stadsmusikanterna från Bremen" rymmer fyra djur från sina gårdar för att bli musikanter. En hund, en katt, en tupp och ... Ja, vad är det sista för djur?

Svar: En åsna

(Sagan är en av många sagor som bröderna Grimm publicerade på 1800-talet.)

6 Vilken är den största cellen som går att hitta i en människokropp?

Svar: Äggcellen (som är omkring 0,25 mm i diameter)

7 För cirka 65 miljoner år sedan avslutades krita-perioden. Vad heter den geologiska tidsperiod vi lever i nu och har gjort i ungefär 2,5 miljoner år?

Svar: Kvartär

8 Vilket spel heter skak på danska?

Svar: Schack

Final

- 1 The Beatles förknippas framförallt med Lennon/McCartney-skrivna sånger, men deras överlägset mest spelade på Spotify är faktiskt en låt skriven av George Harrison. Vilken?

Svar: Here Comes The Sun (ca 1,1 miljarder spelningar, nästan dubbelt så många som tvåan "Come together".)

- 2 I Koranen benämns denne profet Isa. Under vilket annat namn känner vi profeten bättre?

Svar: Jesus (I Koranen är han dock inte Guds son utan "bara" profet.)

- 3 Hartsfield-Jackson är världens största flygplats räknat i antal passagerare. I vilken stad ligger den?

Svar: Atlanta i Georgia, USA (2022 hade man knappt 94 miljoner passagerare)

- 4 Om en lösning eller vätska är basisk har den ett överskott på hydroxidjoner. Vilken slags joner har den ett överskott på om den är sur?

Svar: Vätejoner (Det vill säga under 7 i pH-värde. pH = potential of Hydrogen.)

- 5 Securitas logotyp syns ju på diverse ställen över hela landet, men hur många röda cirklar är det i logotypen, både nu och förr?

Svar: Tre

Nya loggan:

Gamla loggan:

6 Säg ett år när schweiziskan Martina Hingis var världsetta i tennis.

Svar: År som ger rätt: 1997, 1998, 1999, 2000, 2001
(Sammanlagt 209 veckor under dessa år)

7 Ölands landskapsblomma är inte ölandstok, som man kanske kan tro, utan en annan blomma med Öland i namnet. Vad heter den?

Svar: Ölandssolvända

8 Att den berömde gangstern Al Capone härjade i framför allt Chicago på 1920- och 30-talet vet ni säkerligen, men vet ni vad "Al" var förkortning för?

Svar: Alphonse – hela namnet var Alphonse Gabriel Capone

9 Vilken underart av tiger är världens största kattdjur?

Svar: Sibirisk tiger / amurtiger
(Hanarna kan ofta väga över 300 kilo, världens tyngsta vägde 423 kilo)

10 Vad heter vår klimat- och miljöminister Romina i efternamn?

Svar: Pourmokhtari

11 Vilket träds stam springer ekorren Ratatosk ständigt upp och ner för?

Svar: Yggdrasils (Asken i den nordiska mytologin. Ratatosk löper bud mellan örnen Hräsvelg i trädets topp och draken Nidhögg vid dess rot – de två talar nämligen inte med varandra.)

12 Vad kännetecknar det som brukar kallas för "grekisk fot"?

Svar: Pektån, alltså tån närmast stortån, är den längsta på foten. Det vanligaste är så kallad egyptisk fot, där stortån är den längsta tån.

13 I den tecknade serien Snobben, vem är det som varje gång rycker undan bollen framför Karls fötter när han ska sparka den?

Svar: Gullan (original Lucy van Pelt)

14 Om vilken konstnär handlar Don McLeans låt från 1971 som börjar "Starry, starry night"?

Svar: Vincent van Gogh (Låten heter just "Vincent" och "The Starry Night"/"Stjärnenatt" är en av hans mest berömda tavlor.)

15 1906 fick Sorbonne i Paris sin första kvinnliga lärare. Vad hette hon?

Svar: Marie Curie (Hon övertog sin makes tjänst efter hans död 1906.)

16 Vilket är det korrekta namnet på det som vanligen kallas för bragdguldet?

Svar: Svenska Dagbladets guldmedalj